

Är det verkligen fel på socialtjänstlagen?

Under de 35 år socialtjänstlagen funnits har samhället förändrats radikalt. Gun-Lis Angsell hoppas att översynen leder till debatt om hur socialt arbete ska bedrivas.

Text: Anna Fredriksson | Bild: Anders Löwdin | [Prenumerera](#) | Artikel i SocialPolitik nr 2 2017

Samhället har förändrats, befolkningen blivit äldre, antalet asylsökande och nyanlända har ökat och arbetsmarknaden förändrats. Det har påverkat det sociala arbetet och gjort att arbetsbelastningen ökat. Hot och trakasserier har blivit vanligare, fler är sjukskrivna och fler lämnar sina jobb.

Det är några skäl till att regeringen vill se över socialtjänstlagen, SoL (2017:39). De tio sidor långa direktiven slår fast att de grundläggande värderingar som finns i nuvarande SoL ska bestå. Helhetssyn, kommunens yttersta ansvar, delaktighet, självbestämmande, integritet och rättssäkerhet ska även i fortsättningen vara grundpelare.

Mot allt detta finns inte mycket att invända, tycker Gun-Lis Angsell, socionom, nu pensionerad efter ett helt yrkesliv med socialt arbete.

– Allt ska bli bättre säger direktiven. Men problemet är att många av dagens svårigheter inte beror på lagen, utan på hur den efterlevs och tillämpas. Och på faktorer och skeenden i samhället som ligger utanför socialtjänstlagens ram, säger hon.

Många vittnar om att innehållet i socialtjänstens kärnverksamhet fått stå tillbaka för budgetbalansen, att socialarbetarnas egna kunskaper och erfarenheter inte tillmäts värde och att standardiserade utrednings- och bedömningsinstrument har flyttat fokus från mötet med klienten. Hög arbetsbelastning, brist på handledning och

fortbildning och brister i arbetsmiljön har lett till stress, sjukskrivningar och utbrändhet.

– Problemen i dagens socialtjänst är att det sociala arbetets innehåll inte värderas och prioriteras, säger Gun-Lis Angsell. Socialtjänstens uppgift att ge ekonomiskt och annat stöd till människor som behöver hjälp, och att se till att alla får möjlighet att delta i samhällslivet ryms mycket väl inom den nuvarande lagens ram menar hon. I lagstiftningen finns inga hinder för långsiktiga insatser, eller för att jobba evidensbaserat.

– Det behövs förändringar i den praktiska vardagen. Att kommunerna följer och tolkar lagen så att den enskildes bästa alltid kommer i första hand. Att socialarbetarna får makt och utrymme att bedriva arbetet på bas av kunskap och erfarenhet.

Socialt arbete innehåller ofta svåra avvägningar. Insatser och beslut kan vara livsavgörande. Jobbet kräver kompetenta socialarbetare, närvarande och kunniga chefer, en hygglig arbetsmiljö och tillgång till stöd och handledning.

– Och naturligtvis tillräckliga resurser och utbud av hjälpinsatser.

Försörjningsstödet är undantaget i översynen och det kan ställa till det.

– Det är svårt att arbeta med en persons problem om bostad och ekonomisk grundtrygghet saknas.

När SoL en gång arbetades fram hade Sveriges socialchefer en egen skuggutredning som följde processen och skapade opinion.

– Något liknande behövs nu också, tycker Gun-Lis som bland mycket annat är aktiv i Maivors sociala salong och i SocialPolitiks redaktionsråd.

– Kanske är det dags att ompröva socialtjänstlagen som ramlag och införa mera konkreta krav på dem som ska tillämpa den.

Regeringen konstaterar att den ökade arbetsbelastningen medfört att långsiktiga insatser begränsats. Förebyggande och uppsökande arbete har minskat och socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen avtagit. Det vill man nu ändra på. Förebyggande arbete ska återupprättas och samarbete mellan

myndigheter öka.

Direktiven betonar att det sociala arbetet ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet. Individens behov och erfarenheter är viktiga. Detaljregleringen ska minska och handläggningen förenklas.

Socialarbetarna som träffas i Maivors salong har planer på en studiecirkel för dem som vill sätta sig in i utredningen, och påverka. Utredaren Margareta Winberg har fått en inbjudan till ett möte.

– Hon har sagt att hon vill arbeta transparent och träffa människor som kan bidra under arbetets gång. Så vi får hoppas att hon tackar ja.

Översynen ska redovisas 1 december 2018. Gun-Lis Angsell hoppas att många ska engagera sig.

– Fram till dess har vi möjlighet att påverka hur lagen ska utformas och tillämpas och hur socialt arbete ska bedrivas. I bästa fall kan översynen bidra till en bred och engagerad debatt om framtidens socialtjänst.

Anna Fredriksson

Läs mer:

maivorssalong.se

Intresserad av en studiecirkel om översynen av SoL?

Hör av dig till

socialpolitik@socialpolitik.com